

Обележена 102. годишњица Завода за интелектуалну својину

У уторак, 15. новембра 2022. године у Свечаној сали Завода за интелектуалну својину, поводом обележавања 102. годишњице ове институције, додељене су награде победницима такмичења Светске организације за интелектуалну својину (WIPO) за 2022. годину у пет категорија.

Сам догађај се одвијао у хибридном формату, а снимак можете погледати на следећем [линку](#).

Присутнима се обратио Владимир Марић, директор Завода за интелектуалну својину, који је у свом говору посебну пажњу посветио младима: „Свако друштво којем је стало до сопственог напретка не сме да занемарује своје најкреативније синове и кћери, већ мора да ствара претпоставке да они остану у својој земљи, и своју креативност ставе у службу свог народа. Интелектуална својина, поред осталог, има своју улогу у томе. Добро избрушен систем заштите интелектуалне својине, и његова доследна и поштена примена, гарантоваће младим људима да ће у погледу њиховог стваралаштва бити заштићени и награђени. То је оно што држава може и мора да уради за своје младе људе”.

Душан Вучковић, помоћник министра привреде, Сектор за привредна друштва и привредне регистре, између осталог је рекао: „Ове године, представници Министарства привреде, заједно са стручњацима из Завода за интелектуалну својину, представницима организација за колективно остваривање ауторског и сродних права, корисницима ауторских дела и правним заступницима, и стручњацима у области права интелектуалне својине, радили су на изради новог Закона о ауторском и сродним правима, који ће се ускоро наћи и на јавној расправи. Министарство привреде поклања посебну пажњу овом важном Закону, који уређује читав спектар комплексних односа између стваралаца – аутора, и носилаца сродних права с једне стране, и корисника ауторских дела и предмета сродних права с друге стране. Европска комисија је у свом последњем извештају похвалила напредак Србије у овој области”.

Александра Поповић, директорка пројекта „Србија иновира“, подржаног од стране USAID, представила је пројекат намењен за јачање економије Србије кроз повезивање, подстицање и коришћење иновационог потенцијала. „Наш циљ јесте јачање економије засноване на знању, односно економије засноване на технолошким иновацијама. Где су иновације, ту је и заштита интелектуалне својине, односно патенти. Зато је нама кроз пројекат јако

важно да, између осталог, подигнемо свест, и међу свим нашим учесницима у иновационом екосистему, о важности овог питања”.

Награду WIPO Medal for Inventors, у категорији за проналазача или групу проналазача за патент који је у важности и који има конкретну примену и доказан успех на тржишту, примила је Душанка Роглић, дипл. машински инжењер, власница и директорка фабрике Корали д.о.о. која запошљава око осамдесет радника, јер је на тржишту региона комерцијализовала своја два домаћа патента за проналаске подземних контејнера за еколошко и безбедно одлагање отпада. Реч је о патентима којима је обезбеђена лакша манипулација, бољи хигијенски услови, минимални контакт корисника и контејнера, дуги век употребе, економска исплативост, леп спољни изглед, при чему испуњавају међународне стандарде за уређаје овог типа а посебно за побољшање квалитета живота и заштите животне средине.

Награду WIPO IP Enterprise Medal, у категорији за домаће правно лице или домаћег предузетника за привредну примену индустријске својине, примио је Дејан Драмићанин, директор компаније „Vitegear Wireless Design Services d.o.o.“ из Земуна. Ова компанија је у периоду од 2018. до 2022. године регистровала и привредно применила два домаћа индустријска дизајна, један међународни индустријски дизајн и један међународни жиг, при чему је привредна примена алармног уређаја и сензора, који су заштићени индустријским дизајнима, директно и индиректно допринела повећању извоза, повећању енергетске ефикасности и заштити животне средине. Алармни уређај има широку примену у заштити драгоцене инфраструктуре која се налази на различитим, често удаљеним локацијама и омогућава оптимизацију процеса надгледања, уштеду ресурса потребних за реакције на терену, као и повећање енергетске ефикасности.

Награду WIPO Medal for Creativity, у категорији за аутора за монографско дело/студијску изложбу са каталогом у области друштвено хуманистичких наука, примио је Живојин Петровић, оснивач образовне и непрофитне ТВ станице Српска научна телевизија, за књигу Ратник сунца, која говори о професору др Браниславу Бранку Лаловићу (1928–1988), протагонисти борбе за соларну енергију, који је визионарски наслудио кризу енергије у којој се данас налазимо. Он је као нуклеарни физичар Института „Винча“ још седамдесет година прошлог века започео истраживања о технолошкој примени соларне енергије, и постао тако један од пионира истраживања алтернативних извора енергије, који је српску науку на овом пољу виноу у сам светски врх иновативности.

Награду WIPO Schoolchildren's Medal, у категорији ученика или групе ученика средње школе за проналазак, примили су Никола Теомировић и Миодраг Милановић, ученици 4. разреда Електротехничке школе „Никола Тесла“ у Београду, као и њихов ментор, наставник практичне наставе Милан Станојчић, за проналазак под називом „Еколошка антиварозна кошница“. Овај проналазак се односи на енергетски независан уређај, који се напаја преко соларног панела, за аутономно уклањање пчелињег крпеља – варое, која уништава до 45% пчелињих друштава, помоћу еколошке супстанце – мравље киселине, а да при томе нема резидуа у меду. Аутори проналаска су допринели проналажењу еколошког и енергетски ефикасног решења у области пчеларства чијом применом би се смањила цена пчелињих производа.

У сарадњи са Светском организацијом за интелектуалну својину (WIPO), додељена је и награда за домаће правно лице са највећим интензитетом коришћења међународног система регистрације жигова током 2022. године – награда WIPO Users' Medal.

Мирјана Пантелић, mр рh, специјалиста индустријске фармације
Креативна лабораторија Medical Plants д.о.о.

Искуство Medical Plants са Заводом за интелектуалну својину

У оквиру породичног предузећа, већ преко 25 година, бавимо се производњом козметике по сопственим рецептурама.

Међутим, фармацеутска делатност у нашој породици датира још од 1950. када је деда, магистар фармације Радомир Дедић, завршио Фармацеутски факултет у Београду, а затим се са породицом преселио из Београда у Пожегу, где је радио у државној апотеци. Израђујући магистралне лекове, формулисао је и сопствене рецептуре. Како сам као дете пуно времена провела у апотеци, љубав према фармацији датира из најранијег периода.

Касније, као свршени фармацеут, решила сам да повежем традиционалне формулације са најсавременијим сазнањима из козметологије и тако оформим своју козметичку линију која садржи елементе „винтиц“ у савременим подлогама.

Специјализацију индустријске фармације завршила сам на Фармацеутском факултету у Београду. Савремена сазнања о безбедности и ефикасности козметике, као и о развоју формулација стицала сам у Бриселу и Лондону. Подршка породице, љубав и ентузијазам, били су ми кључни ослонац и светионик на том путу

који је креативан, али не и лак. Наши козметички производи полако су заузимају места на полицама апотека, захваљујући колегама који су нас подржали.

Како је почетна идеја била оригинална, а фирма мала, постојала је основна сумња да ће производи бити копирани на тржишту. У жељи да сазнам какве су могућности заштите идеје и производа, обратила сам се Заводу за интелектуалну својину у Београду. На моје потпуно одушевљење, рекла бих и неверицу, нашла сам се пред стручним тимом жена инжењера, које

су ми својим огромним знањем, љубазношћу и предусретљивошћу помогле да боље разумем све аспекте интелектуалне својине. И не сам то. Две сјајне жене инжењери су дошле код нас у Пожегу, како би спровеле дијагностику слабих тачака система, а све то потпуно бесплатно, уз пријатан и пријатељски разговор, као да се познајемо дуго. Била сам фасцинирана када ми је предочено где су ми све крхке позиције и како да их штитимо. Заштитили смо жиг, као територијално право, у Србији, а затим и на територијама бивших ЈУ република. Осетила сам олакшање. Мала породична фирма, Medical Plants, није више била „једна сламка међу вихорове“, како би рекао Његош, већ је имала свој, аутентичан и заштићен жиг.

Наредне године, била сам позвана да узем учешће у раду ЕПО радионице посвећене услузи Дијагностике интелектуалне својине (IP pre-diagnosis Consolidation), и то искуство ми је било драгоценост.

Данас, осим за своје потребе, Medical Plants д.о.о. производи и козметичке производе под уговором. Свим младим предузетницима најпре изнесем значај заштите жига и упутим их на Завод за интелектуалну својину.

Милош Јовановић, предузетник
„SCORE PRO“, Крагујевац

Предузеће „SCORE PRO“ је основано 2017. године, као резултат дугогодишњег искуства у производњи челичних конструкција и опремању спортских објеката. Наша мисија је да спорт приближимо максималном броју деце, као и одраслих. Да обезбедимо све неопходно, од најмањих реkvизита, до најзахтевније опреме за највеће светске, спортске арене. Главна група производа су професионалне и школске кошаркашке конструкције, од којих имамо укупно 18 различитих типова у понуди.

Посебан значај дајемо иновацијама и развоју нових производа и изума. Од успешних имплементација можемо издвојити механизам за „мини баскет“ и специјалан тип кошаркашких конструкција, „пљоснатог“ облика, за лакше складиштење, као и дизалица за помоћ лицима са инвалидитетом. Учествовали смо на „02. TOM MAKETON“-у у Београду, у организацији компаније „3D Republika“. Том приликом смо представили нашу иновацију за помоћ лицима са инвалидитетом. Кроз овакве програме, компанија

практикује активности хуманитарног карактера, као и свака друштвено одговорна компанија.

Подстакнути све већим бројем захтева школа за набавку механизма за „мини баскет“, дошли смо на идеју да развијемо потпуно нов систем за спуштање и подизање кошаркашке конструкције. Стандардна висина кошаркашког обруча је 3,05м, али деца у млађим разредима, наравно, не могу лако да добаце до коша. За њих је прописана висина за „мини баскет“ од 2,6м. Тада се јавља потреба школских сала да брзо и лако подигну или спусте склоп кошаркашке табле и обруча, који теже око 100кг. Досадашњи механизми којих има на тржишту користе принцип завојног вретена. Тај систем захтева често подмазивање и одржавање, изузетно је спор и физички напоран за руковооце. Често долази до „заглављивања“ и других основа за рекламације. Његово подизање или спуштање мора да траје од 60 до 120 секунди. Код нашег новог механизма, то време износи 10 секунди.

Тим инжењера развоја, последње три године развија нови механизам за „мини баскет“, који ће уместо завојног вретена користити систем гасних цилиндара да анулира масу кошаркашке конструкције, којом се манипулише. Осим самих гасних цилиндара, иновативни су и подсклопови

линеарног вођења и забрављивања механизма у крајњим положајима.

После три године развоја и испитивања производа, дошло се до коначног решења и дизајна производа. Након комплетирања документације, предали смо патентну пријаву, а можемо најавити и проширење на РСТ пријаву. У том процесу изузетно нам је значајна помоћ и саветовање Завода. Њихови стручни кадрови су нас водили кроз процедуру, путем услуга које имају у понуди, попут Дијагностике интелектуалне својине, семинара и обука на тему интелектуалне својине и процедуре патентирања иновација. Надамо се да ће, уз њихову подршку, патент заживети и ући у производњу за глобално тржиште.

Милица Адамовић, саветник
Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Значај ОГП

Представник Завода за интелектуалну својину је учествовао на Регионалном симпозијуму о ознакама географског порекла одржаном у периоду 24-25.11.2022. године у Анталији у Турској. Суорганизатори симпозијума су били Светска организација за интелектуалну својину, Завод за патенте и жигове Турске, Национални центар за интелектуалну својину Грузије и Агенција за интелектуалну својину Азербејџана.

Током симпозијума је закључено да су иновације и креативност у условима кризе која утиче на све националне економије, остале отпорне, као и да производи са заштићеним географским пореклом имају снажан потенцијал у погледу утицаја на економске токове једне земље. Производе са заштићеним географским пореклом одликује дистинктивност управо на основу тог порекла, као и већа тржишна вредност, а често су цене оваквих производа и два пута веће од производа који немају заштићено географско порекло. Потрошачи све више посвећују пажњу производима са заштићеним географским пореклом, и према извештајима Европске комисије продаја ових производа почев од 2010. године је порасла за чак 42%. Из наведених разлога ознаке географског порекла су један од значајних

покретача економског и социјалног развоја свуда у свету јер стварају нова радна места на локалном нивоу, утичу на очување традиције, културе и производа домаће радиности.

Имајући у виду да у Европској унији не постоји регулатива на нивоу Уније у вези са заштитом географског порекла индустријских и производа домаће радиности што представља пропуштenu шансу за јачање економије, запослености и руралног развоја, у току је процес припремања регулативе која би омогућила заштиту ознакама

географског порекла наведених производа на нивоу Уније.

У вези са међународном заштитом ознака географског порекла указано је на предности заштите путем Лисабонског система који спроводи Светска организација за интелектуалну својину-WIPO, а чији је Република Србија члан. Процедuru пријаве одликује једноставност јер се путем једне пријаве WIPO-у, поднете преко националног завода, замењује читав низ појединачних пријава које би се подносиле потенцијалним заводима.

Међународна заштита ознака географског порекла путем Лисабонског система је временски неограничена, док сама ознака географског порекла међународном заштитом не може постати генеричан појам у чланицама Лисабонског система. Међу последњим производима домаће радиности заштићеним географским пореклом у Републици Србији који су и међународно заштићени у оквиру Лисабонског система у 2020. години су Злакуса и Пешкири шабачког краја. С обзиром на то да је увести просечних потрошача у Србији често присутна заблуда да Лесковачки ајвар није заштићен и с тим у вези се ради отклањања ове заблуде са задовољством може констатовати чињеница да је Лесковачки домаћи ајвар пред националне заштите знаком географског порекла, заштићен и међународно 2012. године, у оквиру Лисабонског система.

Даниела Златић Шутић, в.д. помоћник директора
Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Интелектуална својина у индустрији видео игара

У сарадњи Светске организације за интелектуалну својину - WIPO, Завода за интелектуалну својину, Асоцијације индустрије видео игара Србије SGA и Привредне коморе Србије, 22. септембра 2022. године одржана је регионална радионица "Leveling UP your IP: 101 Strategies for Videogame Developers". Страни и домаћи експерти за права интелектуалне својине, представници релевантних асоцијација, као и светски познати и домаћи произвођачи видео игара, представили су стратегије за управљање интелектуалном својином, од развоја видео игре до пласмана на тржиште. Видео снимци са овог догађаја доступни су на [YouTube](#) каналу Завода.

Заштитом оригиналних елемената видео игара омогућава се поврат инвестиција и спречава копирање. Права интелектуалне својине подижу цену производа и вредност компаније, а то је посебно од значаја у пословној сарадњи са другим компанијама. Она представљају и средство за стицање додатних прихода кроз

лиценцирање, а за стартапе и средство за привлачење инвестиција. Сами креатори морају уложити напор да идентификују и заштите своје креације, као и да уреде питања нпр. власништва, како би привукли инвеститоре.

Ауторским правом се штити оригинално ауторско дело као експресија идеје и то самим настанком дела, али не и сама идеја. У једној видео игри може постојати читав скуп ауторских права на различитим делима као што су: изворни код, ликови, кореографија, сценарио, графика, музика, звучни ефекти, итд. Ако је ауторско дело настало кроз тзв. *outsourcing* или је неопходно коришћење туђег ауторског дела (нпр. музика, ликови), право на њихово коришћење треба уредити уговорима.

Жиг је друго значајно право којим се успоставља веза са видео игром путем знака који корисници одмах препознају и имају одређене асоцијације у вези са њим. Знак, који се штити жигом, може бити назив видео игре или компаније, лого, слоган, иконица апликације, итд. Носилац жига може спречити коришћење идентичног или сличног знака за обележавање истог производа. Индустријским дизајном се штити нови спољашњи изглед, нпр. конзоле за видео игре или дводимензионални интерфејс - GUI.

Патентом се штите нове техничке карактеристике нпр. хардвера али и других елемената видео игара. Које проналаске компаније штите патентом у овој области, може се проверити у јавно доступној бази [Espacenet](#) уносом нпр. назива неких светски водећих произвођача видео игара. Не треба заборавити и податке о развоју и пословној стратегији, који нису јавно доступни и представљају пословну тајну, а који могу представљати најзначајније добро компаније. Ови подаци се штите уговорима о поверљивости са добављачима, запосленима или партнерима.

Више о пословним и темама која укључују права интелектуалне својине за произвођаче видео игара, погледајте публикацију WIPO: [Mastering the Game](#).

Новости

Семинари Центра за едукацију и информисање (ЕИЦ)

23. 9. 2022. и 11. 10. 2022.

У сарадњи са Електротехничким институтом „Никола Тесла“ из Београда, одржане су две обуке за запослене Института. Након семинара о патентима одржана је и радионица о претраживању патентне документације у јавно доступној бази Espacenet.

8. 11. 2022.

Током посете Заводу, студентима четврте године основних студија Факултета организационих наука Универзитета у Београду, у оквиру изборног предмета „Интелектуална својина“, одржано је предавање на тему „Дијагностика интелектуалне својине“ и радионица „Претраживање база података“.

22. 11. 2022.

У просторијама Института за биолошка истраживања „Синиша Станковић“ у Београду, 22. новембра 2022. године, стручњаци Завода су одржали семинар под називом „Заштита проналаска патентом и претраживање патентне документације“.

27. 11. 2022.

За студенте специјалистичких студија са смера „Индустријска фармација“ и докторанде Фармацеутског факултета у Београду, одржан је семинар о значају и поступцима заштите права интелектуалне својине у области фармације. Тиме се наставља успешна сарадња између овог факултета и Завода за интелектуалну својину, која траје девет година за редом.

8. 12. 2022.

Завод су посетили студенти завршне године мастер студија са Машинског факултета Универзитета у Београду у оквиру предмета „Технички прописи и стандарди“.

7. и 13. 12. 2022.

У сарадњи са Научно-технолошким парком Београд, за представнике чланова из стартап заједнице и технолошко-развијних компанија у научно-технолошким парковима у Чачку и у Нишу одржана су два предавања о заштити права интелектуалне својине у процесу развоја иновација од стране запослених из Завода за интелектуалну својину.

21. 12. 2022.

У просторијама Завода је одржан семинар за студенте докторских и мастер студија Пољопривредног факултета из Београда. Семинар под називом „Заштита проналаска патентом у области прехранбене технологије“ обухватио је предавање о заштити проналаска патентом као и радионицу за претраживање у Espacenet бази патентне документације.

Европска ноћ истраживача 2022

Завод за интелектуалну својину је и ове године учествовао у манифестацији „Ноћ истраживача“ која се одржавала 30. септембра и 1. октобра 2022. године. Велики број посетилаца је у Заводу у петак 30. септембра учествовао у „Лову на благо“, а неки од њих су саставили и своје прве патентне пријаве.

Поред тога посетиоци су имали прилику да погледају и сталну изложбenu поставку „Познати српски проналазачи“ као и да од службеника Завода чују више информација о њиховим животима и проналасцима.

Студијска посета делегације Института за интелектуално власништво Босне и Херцеговине

У Заводу за интелектуалну својину Републике Србије, од 3-6. октобра 2022. године, боравила је делегација Института за интелектуално власништво Босне и Херцеговине, коју су чинили директор Јосип Мерџо, заменик директора Љубица Козић и петоро запослених из Института на пословима у вези са различитим правима индустријске својине.

Циљ посете били су размена и пренос искустава у вези са услугама које пружа Завод за интелектуалну својину.

БЕКОП конференција о правима интелектуалне својине

У петак, 16. децембра 2022. године, након две године паузе, по трећи пут је у Заводу за интелектуалну својину одржана конференција у сарадњи и на иницијативу Београдске конференције правника – БЕКОП о правима интелектуалне својине.

Током догађаја, којем су присуствовали студенти Правног факултета са завршних година студија, мастер студија као и млади приправници и адвокати, учесници су имали прилику да се упознају са савременим изазовима и системом заштите права интелектуалне својине.

Едукативно
Информативни
Центар

Завод за интелектуалну својину Републике Србије, Кнегиње Љубице 5, 11 000 Београд;

телефон: (+381) 11 20 25 800; www.zis.gov.rs

• директор: мр Владимир Марић • уредник: Зорица Обрадовић

• техничка обрада: Татјана Танасковић • контакт е-mail: info.eic@zis.gov.rs

Завод за
интелектуалну својину
Републике Србије